

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Економічний факультет

ЯКИМ'ЮК ІРИНА ТАРАСІВНА

**МОДЕЛЮВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ
ПІДПРИЄМСТВА**

051 «Економіка»

(галузь наук – Соціальні та поведінкові науки)

Автореферат

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Івано-Франківськ – 2023

Дипломна робота виконана в Прикарпатському національному університеті
імені Василя Стефаника

Науковий керівник к.е.н., доц., доцент кафедри економічної кібернетики
Судук Наталія Василівна

Рецензент: к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту і маркетингу
Шурпа Світлана Ярославівна

Захист відбудеться «29» червня 2023 р.

Завідувач кафедри

Леся ДМИТРИШИН

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Сутність логістичних стратегій та їх місце у системі управління підприємством.....	5
1.2. Концептуальні підходи щодо формування логістичної стратегії на підприємстві.....	9
1.3. Класифікація логістичних стратегій підприємства.....	18
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МОДЕЛЮВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	
2.1. Особливості моделювання логістичної стратегії підприємства.....	28
2.2. Модель вибору логістичної стратегії.....	32
2.3. Методичні підходи до формування логістичної стратегії на підприємстві.....	40
РОЗДІЛ 3. ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ МОДЕЛЮВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА	
3.1. Інформаційне забезпечення реалізації логістичної стратегії на підприємстві.....	54
3.2. Управління логістичними ризиками на підприємстві.....	58
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасні умови функціонування підприємств в Україні, такі як глобалізація, мінливість світового ринку, запровадження воєнного стану, ускладнюють управлінські процеси. Першочерговою метою діяльності підприємств є їх “виживання” у висококонкурентному середовищі, це зумовлює потребу у вчасному відстеженні, швидкому реагуванні та врахуванню безупинних змін у ньому. Також важливим є збереження, посилення та розвиток конкурентних переваг усіх суб’єктів господарювання.

Для підвищення ефективності роботи підприємств в цілому одним із таких засобів є розробка логістичної стратегії, як головного напрямку та комплексної програми дій і рішень, які спрямовані на управління та раціональне використання матеріальних, фінансових та інформаційних потоків відповідно до довгострокових цілей і бізнес-стратегії підприємства. Особливої актуальності набуває використання ефективної логістичної стратегії для забезпечення оптимального розподілу продукції, і як наслідок забезпечення економічної ефективності.

Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана в межах науково-дослідної тематики кафедри економічної кібернетики Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника. «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах» (номер державної реєстрації 0113U005083).

Метою бакалаврської роботи є дослідження моделювання логістичної стратегії підприємства.

Відповідно до мети у роботі передбачається вирішити наступні **завдання**:

- розкрити сутність логістичних стратегій та їх місце у системі управління підприємством;
- дослідити концептуальні підходи щодо формування логістичної стратегії на підприємстві;
- охарактеризувати класифікацію логістичних стратегій підприємства;

- дослідити особливості моделювання логістичної стратегії підприємства;
- охарактеризувати модель вибору логістичної стратегії;
- проаналізувати методичні підходи до формування логістичної стратегії підприємств;
- дослідити інформаційне забезпечення реалізації логістичної стратегії на підприємстві;
- охарактеризувати управління логістичними ризиками на підприємстві.

Об'єктом дослідження є логістична стратегія підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні аспекти процесу моделювання логістичної стратегії підприємства.

Методи дослідження. У бакалаврській роботі для вирішення поставлених завдань використовувались методи: аналіз, синтез, опис, порівняння, класифікація, пояснення.

Теоретична база. Серед вчених, що досліджували особливості моделювання логістичної стратегії можна виділити таких як О. Вівчар [1], Т. Водолажська [3, 4], В. Гевко [5], Л. Дмитришин [6, 7], Г. Єсель [8], М. Желіховська [9], М. Зяйлик [10], І. Ніколіна [15], Г. П'ятницька [16, 17] та багатьох інших.

Інформаційно-аналітичною базою дослідження є монографії та публікації вітчизняних і зарубіжних авторів; інтернет-ресурси.

Практичне значення роботи. Висновки та рекомендації зазначені в роботі можуть знайти конкретну реалізацію щодо ефективної розробки логістичної стратегії на підприємстві.

Структура і обсяг роботи. Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновку та списку використаних джерел. Містить 6 таблиць, 10 рисунків та список літератури з 46 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У розділі 1 «Теоретичні аспекти формування логістичної стратегії підприємства» досліджується сутність логістичних стратегій та їх місце у

системі управління підприємством; концептуальні підходи щодо формування логістичної стратегії на підприємстві; класифікація логістичних стратегій підприємства.

Визначено, що процес формування, розробки та реалізації логістичної стратегії передбачає виконання наступних семи етапів: визначення місії, визначення цілей, аналіз зовнішнього середовища, аналіз внутрішнього середовища, формування портфеля стратегій, удосконалення організаційної структури управління підприємством, реалізація стратегії та логістичний контролінг. Варто відзначити, що об'єктивний аналіз логістичної стратегії дозволяє уникнути помилок на початкових етапах стратегічного планування та управління логістикою.

У розділі 2 «Методичні аспекти моделювання логістичної стратегії підприємства» розглядається особливості моделювання логістичної стратегії підприємства, модель вибору логістичної стратегії та методичні підходи до формування логістичної стратегії на підприємстві.

Досліджено, що модельне подання логістичної стратегії включає такі основні елементи: сукупність логістичних стратегічних рішень у сферах перебігу логістичних процесів закупівель, зберігання, транспортування і розподілі (дистрибуції). Також логістична стратегія має внутрішній вимір: реалізація ефективних матеріальних та інформаційних потоків в межах підприємства, та зовнішній вимір: зв'язки з оточенням в реалізації закупівель і дистрибуції товарів.

У розділі 3 «Прикладні аспекти моделювання логістичної стратегії підприємства» розглядається інформаційне забезпечення логістичної стратегії на підприємстві та управління логістичними ризиками на підприємстві.

Визначено, що побудова ефективного механізму логістичної стратегії передбачає здійснення таких заходів : формування системи інформаційного забезпечення; реалізацію техніко-технологічної схеми узгодженої роботи розподільчого центру у ланцюзі поставок товарів; використання інноваційних логістичних технологій; побудову економіко-математичної моделі генерування

альтернативних варіантів щодо обробки матеріального потоку у ланцюзі поставок товарів.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі проведено дослідження особливостей моделювання логістичної стратегії підприємства. Результати проведеного дослідження дають можливість зробити наступні висновки:

1. Визначено, що формування логістичної стратегії є комплексним, інтегрованим та упорядкованим процесом, який спрямований на отримання сукупних результатів системи створення вартості і також покращення рівня обслуговування споживачів.

2. Досліджено, що формування логістичної стратегії для підприємства є складним процесом, який потребує мінімізації витрат з метою максимізації продажів, вдосконалення логістичних послуг та збільшення кількості конкурентних переваг. Відтак вибір стратегічного напрямку залежить від наявних матеріальних ресурсів, типу логістичної системи та бізнес-стратегії підприємства. Ефективність вибору логістичної стратегії визначається покращенням якості логістичних послуг, динамікою зростання продажів та задоволенням споживачів.

Варто відзначити, що об'єктивний аналіз логістичної стратегії дозволяє уникнути помилок на початкових етапах стратегічного планування та управління логістикою.

3. Розрізняють чотири основних типи логістичних стратегій: тонку (струнку), ощадливу, динамічну, стратегічних союзів і їх різновиди. Ці різновиди пов'язують або з орієнтацією на мінімізацію витрат, або зі специфікою розвитку підприємств, або з якістю й інноваційністю логістичної системи / логістичного сервісу підприємства.

Також логістичні стратегії виконавчого рівня є призначеними для реалізації корпоративної стратегії на основі базових орієнтирів логістичної діяльності, які встановлені логістичними стратегіями вищого рівня. Зокрема

дані стратегії передбачають шлях та механізм розвитку логістичної діяльності підприємства. Стратегії логістичних функцій та операцій є загальною рекомендацією для певних дій у кожній конкретній логістичній функції. На практиці таких стратегій може бути достатньо багато, так як їх особливість є пов'язана із специфікою діяльності підприємства та умовами його зовнішнього середовища.

4. Модель логістичної стратегії підприємства повинна бути функціональною програмою діяльності, яка б забезпечувала зміцнення конкурентоспроможності підприємства. Основними складовими моделі логістичної стратегії підприємств є ключові компетенції успіху підприємства і сучасні концепції логістичного управління. До етапів побудови логістичної стратегії підприємств відносять: стратегічний аналіз логістичної системи підприємства, проектування моделі логістичної стратегії, реалізація стратегії, контроль за реалізацією стратегії.

5. Ключовими параметрами, на основі яких складають модель вибору логістичної стратегії є: логістичні витрати, рівень якості логістичного обслуговування, рівень інноваційності. При цьому інноваційність є важливою ознакою логістичних стратегій підприємства, так як позитивна унікальність формує конкурентну перевагу. Інноваційність у логістиці полягає у впровадженні сучасних інформаційних розв'язань, що сприяє пришвидшенню і спрощенню управління матеріальними та інформаційними потоками, а також впровадженні сучасних концепцій управління.

6. Для ефективного формування логістичної стратегії потрібно дослідити методичні підходи до оцінювання логістичної стратегії підприємства. При цьому виділяють методичні підходи в контексті: аналізу середовища, логістичних бізнес-процесів (підсистема постачання товарів, підсистема збуту товарів, підсистемі складування, підсистема управління персоналом, логістичний контролінг).

Для оцінювання ефективності логістичного бізнес-процесу доцільно зіставляти бюджетний і фактичний рівень логістичних витрат підприємства. За

допомогою синтетичного логістичного показника можна оцінити ефективність логістичної системи в контексті процесного підходу до управління логістичною діяльністю, при цьому, використовуючи для розрахунку доступні для підприємства дані.

7. Досліджено інформаційне забезпечення реалізації логістичної стратегії на прикладі ТзОВ “Франківський Будівельний Центр”, що передбачає застосування ERP-системи. Переваги застосування даної системи полягає у підвищенні рентабельності діяльності підприємства; оптимізації бізнес-процесів; можливості аналізувати економічну ефективність різних бізнес-процесів у режимі реального часу; підвищенні ефективності логістичних, збутових, фінансових, маркетингових та інших бізнес-процесів через зниження операційних витрат; прийнятті обґрунтованих стратегічних рішень на основі повної та актуальної бізнес-інформації; підтримці стратегії зростання і розвитку компанії; надійності і стабільності.

8. Рішення про конкретні дії для захисту і зменшення ризику можуть бути деталізовані у випадку глибокого вивчення і аналізу ситуацій ризику в рамках логістичної стратегії. При цьому науково обґрунтована класифікація ризиків дає можливість визначити місце кожного ризику в загальній системі і створити можливість для ефективного застосування належних засобів і методів управління ризиками, так як для кожного виду ризику існує певний спосіб управління.

Таким чином, моделювання логістичної стратегії підприємства дає змогу враховувати різні аспекти діяльності підприємства, прогнозувати стратегію розвитку підприємства в цілому, динаміку його доходів та витрат.

СПИСОК ОСНОВНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вівчар О.І. Формування логістичної стратегії системи економічної безпеки підприємств транспорту із застосуванням апарату економіко-математичного моделювання. Review of transport economics and management. 2019. Вип.1(17). С. 89-95.

2. Водолажська Т.О. Класифікація логістичних стратегій підприємства. Економіка транспортного комплексу. 2022. № 39. С. 103-114.
3. Водолажська Т.О. Логістична стратегія підприємства : сутність поняття. Економіка транспортного комплексу. 2021. № 37. С. 41-60.
4. Водолажська Т.О., Ачкасова Л.М. Моделювання логістичних стратегій підприємства. Економіка транспортного комплексу. 2022. Вип. 40. С. 170-183.
5. Гевко В. Особливості формування логістичної стратегії підприємств мережових структур як чинник зміцнення організаційної культури. Галицький економічний вісник. Економіка та управління підприємством. 2020. № 1(62). С. 110-117.
6. Дмитришин Л.І., Баран Р.Я., Романів Н.С. Оптимізація транспортних процесів логістичної системи. Причорноморські економічні студії. 2020. Випуск 53. С. 228-232. <https://doi.org/10.32843/bses.53-35>
7. Дмитришин Л.І., Романів Н.С. Теоретичні та практичні підходи до дослідження ефективності логістичних систем. Вісник ПНУ. Серія Економіка. 2019. Випуск 14.
8. Єкель Г.В. Логістична стратегія підприємства з екологічно безпечним використанням земель. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 2 (72). С. 25-29.
9. Желіховська М. Моделювання логістичної системи підприємства в умовах цифрової економіки. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2022. № 4. С. 50-55.
10. Зяйлик М., Труфанова Ю., Горин Р. Формування логістичних стратегій промислових підприємств. *III міжнародна науково-практична конференція молодих учених та студентів "Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства"* (6-7 грудня 2022 р.). С. 112-113.
11. Криворучко О.М., Овчаренко А.Г. Розробка стратегій якості логістичного обслуговування споживачів. Економіка транспортного комплексу. 2021. № 38. С. 61-76. URL: <http://etk.khadi.kharkov.ua/article/view/249632/246995>.

12. Кучмєєв О.О. Особливості побудови стратегії управління логістичною системою торговельного підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20. Ч. 2. С. 72-75.

13. Макаренко Н.О., Мироненко О.О. Логістичні стратегії аграрних підприємств: принципи формування і реалізації. Інфраструктура ринку: електронний наук.-практ. журн. 2019. № 28. С.128-134.

14. Михаліцька Н.Я., Верескля М.Р. Логістичний менеджмент: навч. посіб. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 440 с.

15. Ніколіна І.І., Петровська К.С. Моделювання логістичної стратегії підприємств. Регіональна економіка та управління. 2018. № 1(19). С. 97-100.

16. П'ятницька Г.Т., Шевчун М.Б. Логістичні процеси в торгівлі: систематизація наукових поглядів та оцінювання впливу на управління підприємствами. Бізнес Інформ. 2020. № 7. С. 322–330. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-322-330>.

17. П'ятницька Г.Т., Шевчун М.Б. Логістичні стратегії в торгівлі: різновиди, методи вибору, інноваційні зміни за умов сталого розвитку. Економіка та суспільство. 2023. № 50.

18. Рудківський О.А. Логістична стратегія підприємства, орієнтована на продуктивність: показники оцінки. Економіка та управління підприємствами. 2018. № 20. С. 125-131.

19. Судук Н.В. Особливості реалізації промислової логістики на основі SCM-систем. Сучасні проблеми моделювання соціально-економічних систем. Матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції 8-9 квітня 2021 р. – Мультимедійне наук. електрон. вид. – Братислава – Харків, ВШЕМ – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. <https://mpsesm.org/book/2021/thesis03-977.html>

20. Шишкін В.О., Бахметова Я.Ю. Перспективи використання логістичної стратегії як умова забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Modern Economics. 2019. № 14. С. 296-300. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V14\(2019\)-46](https://doi.org/10.31521/modecon.V14(2019)-46).